

Γρηγόρης Αυξεντίου. Τιμή και δόξα στον αετό του Μαχαιρά.

Γράφει ο Πάνος Ν. Αβραμόπουλος, Μ.Σc Δ/χος Μηχανικός Ε.Μ.Π.

Περιβεβλημένος με την ατίμητη αλουργίδα του ήρωα του έθνους, προβάλλει μέσα απο τον έξοχο ηθικά πατριωτικό αγώνα του κυπριακού ελληνισμού της ΕΟΚΑ (Εθνικής Οργάνωσης Κυπρίων Αγωνιστών) ο Γρηγόρης Αυξεντίου. Με ανένδοτο πατριωτικό ήθος και φρόνημα υψηλό, έδωσε έναν πολυεπίπεδο αγώνα για την κυπριακή ανεξαρτησία, εναντίον της αγγλικής κατοχής, για να πέσει ηρωικά μαχόμενος στο κρηφύγετό του στις 3 Μαρτίου του 1957. Η ανυποχώρητη αγωνιστικότητά του, η απaráσαλευτη πίστη του στην υπόθεση της κυπριακής ανεξαρτησίας, ενέπνευσαν πολλούς νέους και κραταίωσαν το φρόνημα του κυπριακού ελληνισμού για την ελευθερία του. Για τούτο και αποτέλεσε ηθικό ίνδαλμα της κυπριακής νεολαίας ο Γρηγόρης Αυξεντίου και η ηθικά ευγενής και μαρτυρική φυσιογνωμία του, θα αποτελεί ένα απο τα μείζονα ιστορικά ορόσημα του κυπριακού ελληνισμού. Ο απaráμιλλος Γρηγόρης Αυξεντίου, μνημένος στα μυστικά του αντάρτικου και της στρατιωτικής τέχνης, στην κυριολεξία πύργωσε με την πολυμερή στρατιωτική παρουσία του τον αγώνα, δίπλα στον έξοχο αρχηγό της ΕΟΚΑ Γρίβα Διγενή – για τούτο και εχρίσθη απο τον Γρίβα

υπαρχηγός – και είχε στην κυριολεξία ταπεινώσει τις αγγλικές περιπόλους, που παντί σθένει επιχειρούσαν να τον συλλάβουν, προβαίνοντας άλλωστε και στην επικήρυξή του. Πάραυτα έπεσε προδοτικά όταν κατεδόθη στο κρησφύγετό του και οι Άγγλοι αφού τον περικύκλωσαν τον έκαψαν ζωντανό. Ο θάνατός του έλαβε χώρα δίπλα στο ιστορικό μοναστήρι του Μαχαιρά, για τούτο και του απεδόθη απο την λαϊκή συνείδηση το προσωνύμιο «Ο αετός του Μαχαιρά». Ο αλησμόνητος Κύπριος αγωνιστής είδε το φως της ζωής στις 22 Φεβρουαρίου του 1928. Γονείς του ήταν ο Πιερής και η Αντωνία Αυξεντίου, ενώ είχε και μια αδελφή την Χρυστάλα Αυξεντίου. Γενέτειρά του ήταν το χωριό Λύση, που βρίσκεται μεταξύ της Λευκωσίας και της Αμμοχώστου. Αποπεράτωσε τις εγκύκλιες σπουδές του στο Γυμνάσιο της Αμμοχώστου. Κατόπιν ήλθε στην Ελλάδα για να σπουδάσει στην στρατιωτική Σχολή των Ευελπίδων. Ωστόσο απέτυχε στις εισαγωγικές εξετάσεις. Εντάχθηκε όμως στον ελληνικό στρατό και εκπαιδεύθηκε στην Σχολή Εφέδρων Αξιωματικών Πεζικού, ενώ μελετούσε συνάμα προκειμένου να δώσει εξετάσεις στην Φιλοσοφική Σχολή Αθηνών.

Με το πέρας της εκπαίδευσής του στην Σχολή Εφέδρων, μετετέθη για μικρό χρονικό διάστημα στα Βουλγαρικά σύνορα, για να επιστρέψει λίγο αργότερα το 1952 στην Κύπρο. Προσανατολίζεται επαγγελματικά δίπλα στον πατέρα του και λίγο αργότερα θα αρραβωνιαστεί. Όμως την ώρα που ο νεαρός Αυξεντίου βγαίνει στην βιοπάλη μαίνεται δίπλα του ο εθνοαπελευθερωτικός αγώνας 1955-59 των Κυπρίων αγωνιστών. Με οικογενειακές καταβολές που είχαν έντονες αναφορές στον πατριωτικό αγώνα της Κύπρου, ο νεαρός Αυξεντίου δεν θα αργήσει να ενταχθεί στις γραμμές του. Και στις 20 Ιανουαρίου του 1955 πραγματοποιεί την πρώτη του επαφή με τον αρχηγό της ΕΟΚΑ Γρίβα Διγενή. Συνδετικός κρίκος για την επαφή με τον ηγέτη του εθνοαπελευθερωτικού αγώνα, είναι ο εξάδελφος του Αυξεντίου και πρωτεργάτης της ΕΟΚΑ απο την Λύση, Γρηγόρης Γρηγοράς, που έφερε το ψευδώνυμο «Νταβέλης». Ο Γρηγόρης Αυξεντίου έδωσε όρκο τιμής στον Γρίβα και εντάχθηκε αμέσως στις επάλξεις του αγώνα. Προκειμένου μάλιστα να κρατηθούν και οι συνωμοτικοί κανόνες ασφαλείας, του απεδόθησαν απο την οργάνωση τα ψευδώνυμα «Ζήδρος», «Ρήγας», «Άρης», «Ζώτος», «Ανταίος». Στρατευμένος με πάθος και απaráμιλλο θάρρος ο κύπριος αγωνιστής, με τα ηρωικά κατορθώματά του και τις στρατιωτικές του επιτυχίες εναντίον των

Άγγλων, σύντομα αναγορεύτηκε σε κυρίαρχη μορφή της αντίστασης. Για τούτο και ο Γρίβας Διγενής τον έχρισε υπαρχηγό της ΕΟΚΑ. Αρχικά ο Αυξεντίου ανέλαβε τομεάρχης στις περιοχές Αμμοχώστου-Βαρωσίων. Η πλατιά στρατιωτική δράση όμως του κύριου αγωνιστή, γρήγορα περιήλθε στην αντίληψη των Άγγλων, που προσπαθούσαν να αναχαιτήσουν την άμυνα των Κυπρίων. Στις αρχές Απριλίου του 1955 οι αγγλικές αρχές αναζητούσαν επιμόνως τον Αυξεντίου για τη στρατιωτική του δράση. Αναγκάσθηκε έτσι για να αποσβέσει τα ίχνη του να καταφύγει στην Κηρύνεια, στην οποία διετέλεσε τομεάρχης της ΕΟΚΑ έως και τον Σεπτέμβρη του 1955. Ενώ αργότερα θα αναλάβει μέχρι και τον θανάτό του την διοίκηση της οργάνωσης στην περιοχή της Πιτσιλιάς. Παρόλες τις προσπάθειες όμως που κατέβαλαν οι Άγγλοι για να συλλάβουν τον ηρωικό Ζήδρο, ποτε δεν τα κατάφεραν. Ατρόμητος και γενναίος, πάντα έβρισκε τον τρόπο να διαφύγει και να ταπεινώσει τις αγγλικές αρχές. Και όταν ακόμα κάποτε ήλθε κατά πρόσωπο μαζί τους στο Μοναστήρι του Μαχαιρά, ο Κύπριος αγωνιστής με ψυχραιμία και ευρηματικότητα, μεταμφιέστηκε σε καλόγηρο και διέφυγε αθόρυβα χωρίς να τον αναγνωρίσουν. Ενώ μεσούντος του αγώνα ο Γρηγόρης Αυξεντίου στις 10 Ιουνίου του 1955 παντρεύτηκε κρυφά την αγαπημένη του Βασιλική στο μοναστήρι του Αχειροποιήτου. Ο μαρτυρικός αγωνιστής προκειμένου να δυσχεραίνει τον διωγμό του από τους Άγγλους, χρησιμοποιούσε διάφορα κρησφύγετα. Ενα από τα κεντρικά σημεία απόκρυψής του ήταν το κρησφύγετο στην καρδιά του Παλαιοχωρίου, παραπλεύρως της Πανα-γίας της Χρυσοπαντάνασσας, στο υπόγειο της οικίας των Ανδρέα και Μαρίτσας Καραολή. Το κρησφύγετο αυτό είχε κατασκευαστεί με οδηγία του ίδιου του Αυξεντίου, κατόπιν υπόδειξης του αρχηγού της ΕΟΚΑ Γρίβα Διγενή, προκειμένου μαζί με τα κρησφύγετα που υπήρχαν στα βουνά, να υπάρχουν ορισμένα και σε πόλεις, που θα διευκόλυναν την διαφυγή των Κυπρίων αγωνιστών σε ενδεχόμενη καταδίωξη. Και την κατασκευή του είχαν αναλάβει οι αντάρτες αγωνιστές της ΕΟΚΑ Λεωνίδα Στεφανίδης, Γιώργος Μάτσης και Αντώνης Παπαδόπουλος, σε συνεργασία με τον άλλο επίσης εθνομάρτυρα Ανδρέα Καραολή και την τεχνική συνδρομή του Μηχανικού Σπύρου Μιχαηλίδη.

Πάραυτα η ψυχή του αγώνα της κυπριακής ανεξαρτησίας, θα πέσει με προδοτικό τρόπο. Στις 3 Μαρτίου του 1957 αφότου προηγήθηκε η προδοσία, οι Άγγλοι ενημέρωθηκαν για το κρησφύγετο του Αυξεντίου στο

Μαχαιρά. Γρήγορα έζωσαν με αυτοκίνητα και ελικόπτερα το κρη-σφύγετο. Διεξήχθη μια πολύωρη μάχη στην οποία ο απaráμιλλος ήρωας μαζί με τους συντρόφους του σκότωσαν πολλούς Άγγλους. Όμως αργό-τερα οι τελευταίοι έλousαν στην κυριολεξία με βενζίνη το κρησφύγετο και έκαψαν ζωντανό το μεγάλο μάρτυρα της κυπριακής ανεξαρτησίας. Οι Άγγλοι πρό του διαφαινόμενου κινδύνου να εκσπάσουν μεγάλες διαδηλώσεις, έθαψαν το καμένο σώμα του μάρτυρα την επό-μενη μέρα, στις στρατιωτικές φυλακές της Λευκωσίας, στο σημείο που είναι γνωστό ως «τα φυλακισμένα μνήματα». Ο μαρτυρικός θάνατος του αλησμόνη-του κύπριου εθνομάρτυρα, συγκλόνησε την παγκόσμια κοινότητα ως ένα ιερό σύμβολο των αγωνιζομένων λαών για την εθνική τους ανεξαρτησία. Η αυτοθυσία του Αυξεντίου ενέπνευσε πολλούς έλληνες και ξένους ποιητές για να τιμήσουν με τα τραγούδια τους την ιερή του μνήμη. Ξεχωριστή θέση στα ποιήματα κατέχει ο αποχαιρετισμός του Ιωάννη Ρίτσου, που συνιστά έναν διαχρονικό ύμνο στην κύπριακή ελευθε-ρία. Αλλά και πλήθος μαζικών φορέων και πολιτιστικών σωματείων με ποικίλους τρόπους, τίμησαν την μνήμη του κύπριου αγωνιστή. Σ' αυτά τα πλαίσια ο Σύλλογος Κυπρίων Νομού Ξάνθης από κοινού με τον Δήμο Βιστωνίδος, αλλά και την αρωγή του Συμβουλίου Ιστορικής Μνήμης αγώ-να ΕΟΚΑ 1955-59, δημιούργησαν το Κέντρο Ανάδειξης της Λαογραφικής και Ιστορικής Ενότητας Θράκης-Κύπρου φέρον το όνομα «Γρηγόρης Αυξεντίου». Το Κέντρο ευρίσκεται λίγα χιλιόμετρα δίπλα στην Ξάνθη στον μετονομασθέντα οικισμό «Νέου Κατραμίου» σε «Γρηγόρης Αυξεντί-ου», προς τιμήν του μεγάλου κύπριου εθνομάρτυρα, με προηγούμενο αίτημα των κατοίκων του το 1960, που ήραν την καταγωγή τους στους δημιουργούς πρόσφυγες του συνοικισμού το 1924. Ο αοίδιμος εθνομάρ-τυρας Γρηγόρης Αυξεντίου, αταλάντευτα προσηλωμένος στις ακατάλυ-τες αξίες της ελευθερίας και της εθνικής ανεξαρτησίας των Ελλήνων, έπεσε ηρωϊκά μαχόμενος, αποτελώντας διαχρονικό σύμβολο του κυπρια-κού ελλητισμού. Ήδη έχει περάσει στην φαντασμαγορία της ιστορίας και η ιερή μνήμη του θα πρέπει να μας εμπνέει, να μας εμπυχώνει και να μας καθοδηγεί αείποτε, στους αγώνες για την ελευθερία των Ελλήνων.